

Klaipėdos krašto metų minėjimas 2023 metais

Minint prisijungimo prie Lietuvos 100-metį, Lietuvos Respublikos Seimo nutarimu 2023-ieji paskelbti Klaipėdos krašto metais. Įgyvendinus Kultūros ministerijos parengto ir 2022 gegužės 4 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 462 „Dėl Klaipėdos krašto metų minėjimo 2023 metais plano patvirtinimo“ patvirtinto plano veiklas, skirtas Klaipėdos krašto metams, deramai paminėtas istorinis įvykis, kuris turėjo ypatingos reikšmės Lietuvos ekonominei, kultūrinei ir politinei raidai.

Konferencijos renginiai ir parodos

Vienas iš svarbiausių Klaipėdoje vykusių renginių – iškilmingas minėjimas ir sukilimo dalyvių pagerbimas, minint 100-ąsias Klaipėdos sukilimo ir Klaipėdos krašto sujungimo su Lietuva metines. Renginyje 2023 m. sausio 15 d. Klaipėdos senosiose miesto kapinėse prie paminklo sukilėliams „Žuvusiems už laisvę“ bei iškilmingame koncerte „Klaipėda – Lietuvos vartai į pasaulį 1923“ dalyvavo Lietuvos Respublikos Prezidentas, krašto apsaugos viceministras, Lietuvos kariuomenės vadas, Prancūzijos gynybos atašė ir karinė delegacija, kiti garbūs svečiai. Iš viso renginį stebėjo iki 500 žmonių. Renginys tiesiogiai buvo transliuotas per nacionalinę LRT televiziją, paviešintas nacionalinėje žiniasklaidoje. Renginio nuotraukos išsaugotos Lietuvos kariuomenės Karinių jūrų pajėgų nuotraukų archyve. Daugiau informacijos: [Klaipėdoje minimas krašto prijungimo prie Lietuvos šimtmetis: surengtas iškilmingas minėjimas - 2023.01.15 - LRT](#)

Lietuvos nacionaliniame muziejuje ir Mažosios Lietuvos istorijos muziejuje pristatyta Klaipėdos krašto prijungimo prie Lietuvos šimtmečiui skirta paroda „1923-ieji. Klaipėda ir Lietuva: istorija, politika, diplomatija“. Istorinis vizualinis pasakojimas sudarė galimybę pažvelgti į Mažosios Lietuvos regioną, XIX a. antrojoje pusėje–XX a. pradžioje gimusius kultūrinius kontaktus, Didžiojo karo iššūkius, Klaipėdos krašto padėtį 1919–1922 metais, atkurti 1923-ųjų įvykius bei papasakoti apie krašto asmenybes. Paroda buvo eksponuojama: Mažosios Lietuvos istorijos muziejuje, Lietuvos nacionaliniame muziejuje, Vytauto Didžiojo karo muziejuje, Kėdainių krašto muziejuje, Šiaulių „Aušros“ muziejuje, Šilutės Hugo Šojaus muziejuje. Pirmasis pristatymas plačiajai visuomenei įvyko Pilies muziejaus konferencijų salėje Klaipėdoje, sulaukė didelio žiniasklaidos dėmesio ir 198 dalyvių, iš viso parodą aplankė 2549 lankytojai. Lietuvos nacionaliniame muziejuje sulaukta 7600 lankytojų, Vytauto Didžiojo karo muziejuje parodos eksponavimo metu apsilankė 8323 lankytojai, Kėdainių krašto muziejuje – 508 asmenys, Šiaulių istorijos muziejuje – 1231 parodos lankytojai. Iš viso per 2023 m. parodoje „1923 m. Klaipėda ir Lietuva: istorija, politika, diplomatija“ apsilankė 20 211 Lietuvos istorija besidominančių asmenų. Taip pat parodų eksponavimo metu Klaipėdoje, Vilniuje, Šiauliuose įvyko 34 edukaciniai užsiėmimai „Sausio įvykiai Klaipėdoje 1923 m.“, kuriuose apsilankė 741 moksleiviai.

Viešinimui parengtas reklaminis plakatas, reklaminis klipas miesto lauko reklamose, parengta medžiaga socialinės medijos tinklams: muziejaus svetainė www.mlimuziejus.lt; žiniasklaida: laikraštis „Vakarų ekspresas“, dienraštis „Klaipėda“, nacionaliniai dienraščiai ir televizija, radijo stotys: „Laluna“, „RadijoGAMA“, interneto žiniasklaida: www.klaipedatourism.lt; www.klaipeda.lt; www.kulturpolis.lt; www.vorute.lt; www.atviraklaipeda.lt. Daugiau informacijos: <https://lnm.lt/renginiai/paroda-1923-ieji-klaipeda-ir-lietuva-istorija-politika-diplomatija/>

Vienas iš atminimo įamžinimo akcentų – pastato Šilutėje, kuriame buvo pasirašyta Klaipėdos krašto Seimo deklaracija, paženkinimas. 2023 metų sausio 15-ąją Šilutės kultūros bendruomenė šilutiškius

ir miesto svečius kvietė į įvairius kultūros renginius, pristatė menines programas: meniniais ženklais pažymėtas pastatas, kuriame buvo pasirašyta Šilutės seimo deklaracija, prie Šilutės Hugo Šojaus muziejaus pastato atidengtas svarbus kraštui ženklas, žymintis, kad Šilutė yra etnografinio Mažosios Lietuvos regiono sostinė.

Suorganizuotas ir įgyvendintas renginių ciklas „Susipažinkime – mes iš etnografinio Mažosios Lietuvos regiono“, kuris aktualizavo ir skleidė žinią apie Lietuvos etnografinį regioną – Mažosios Lietuvos regioną (istorinį Klaipėdos kraštą). Šiuo projektu buvo pristatomi plačiam visuomenei lietuvininkų krašto ypatumai, ryškiausi istoriniai įvykiai, žinomos asmenybės, atskleidžiant kraštovaizdžio, išskirtinius paveldo, knyginių palikimo, lietuvininkų tarmės, tautinio kostiumo, kulinarinio paveldo akcentus. Šiam tikslui apjungtas platus partnerių ratas. Projekto veiklose dalyvavo daugiau nei šimtas dalyvių iš Neringos, Klaipėdos miesto, Klaipėdos rajono, Šilutės, Pagėgių, Tauragės, Jurbarko savivaldybių (regioninės tarybos nariai, kultūros, turizmo įstaigos, Kuršių nerijos nacionalinis parkas, Klaipėdos universitetas. Baigiamasis renginys su etnografinio Mažosios Lietuvos regiono pristatymu įvyko Vilniuje, pažyminti Klaipėdos krašto metus.

Surengta Mažosios Lietuvos etninės kultūros ir istorijos diena „Susipažinkime – mes iš Mažosios Lietuvos“. Etnokultūrinio renginio programoje buvo visapusiškai pristatytas Mažosios Lietuvos regionas. Programoje skaityti pranešimai: „Prūsijos (Mažosios) Lietuvos istorijos savitumas“, „Lietuvininkų tarmė ir gyvensena“; veikė „Mažosios Lietuvos edukacijų kiemas „Vėtrungių kelias“; vyko programos ir įvairiausi teatralizuoti teminiai pasirodymai; surengtas susitikimas su žveju, kurio metu žvejas iš Juodkrantės pristatė tradicinės Kuršių marių žvejybos ypatumus; pristatyta Mažosios Lietuvos folkloro kolektyvų programa, kurioje dalyvavo: Šilutės kultūros ir pramogų centro ansamblis VERDAINĖ, Klaipėdos etnokultūros centro folkloro ansambliai ALKA ir KURŠIŲ AINIAI bei Neringos folkloro ansambliai GIEDRUŽĖ ir AUŠRINĖ.

Informacija apie projektą buvo viešinama Mažosios Lietuvos regioninės tarybos, Etninės kultūros globos tarybos ir regiono savivaldybių socialinių tinklų paskyrose ir interneto svetainėse.

Daugiau informacijos:

Etnofestivalyje kultūros tiltą į Dzūkiją ties Mažoji Lietuva: kvies
...<https://alytuskc.lt> > etnofestivalyje-kulturos-tilta-i-dzukij...

Alytuje vykusiame etnofestivalyje „Kultūros tiltas: Mažoji Lietuva
<https://www.silutevb.lt> > 2022/09/20 > alytuje-vykusia...

Etnofestivalyje kultūros tiltą į Dzūkiją ties Mažoji Lietuva: kvies
...<https://m.alytusplus.lt> > naujienos > etnofestivalyje-kult...

2022-aisiais Alytuje kyla kultūriniai tiltai: kokie renginiai vyks
...<https://alytus.lt> > naujienos > 2022-aisiais-alytuje-kyla-k...

2022-aisiais Alytuje kyla kultūriniai tiltai: kokie ... - Lrytas
<https://www.lrytas.lt> > kultura > Meno pulsas

E T N O F E S T I V A L I S | Kultūros tiltas: Mažoji Lietuva
<https://renginiai.kasvyksta.lt> > e-t-n-o-f-e-s-t-i-v-a-l-i-s-...

Alytaus kultūros centre šurmuliavo pirmą kartą surengtas ...
<https://www.dzukijostv.lt> > kultura > 17287-alytaus-kult...

Watch Dzūkijos TV live - Teleon Player
<https://teleon.tv> › lt › channel › dzukijos-tv-lt

Etnopramogos (2022) - WhoGlocal
<https://www.whoglocal.com> › LT › Unknown › Etnopr...

Renginių archyvas - Klaipėdos etnokultūros centras.
<https://www.etnocentras.lt> › Reginiai › renginiu-archyvas

Kiti miestai Archives - Page 2 of 36 - Šeimos Gidas
<https://www.seimosgidas.lt> › category › reginiai › page

Įgyvendinti įvairūs renginiai, skirti Klaipėdos krašto metų paminėjimui:

Tradicinis pėsčiųjų žygis „Klaipėdos sukilėlių keliais“ maršrutu Kretinga–Klaipėda;

Klaipėdos universiteto BRIAI mokslo darbuotojų prof. dr. Vyganto Vareikio ir doc. dr. Vytauto Jokubausko ekskursija po Klaipėdą, skirta 1923 m. žygiui į Klaipėdos kraštą;

Klaipėdos krašto dienos išvakarėse, sausio 14 d., „Švyturio“ arenoje iškilmingas renginys „Mūsų vienas vardas – Lietuva“, skirtas Klaipėdos krašto prijungimo prie Lietuvos 100-mečiui;

„Prefektūros šturmas“ – kelionė laiku į tarpukario pasaulį. Vienas ryškiausių, Klaipėdos krašto metus reprezentuojančių renginių;

Iškilmingas minėjimas prie paminklo „Už laisvę žuvusiems“. Klaipėdos krašto dienos renginiai prasidėjo sausio 15-ąją. Tilžės akto signatarų Erdmono Simonaičio ir Jurgio Lėbarto kapų pagerbimas, tuo pat metu Marijos Taikos karalienės bažnyčioje buvo aukojamos Šv. Mišios už Klaipėdos kraštą. Minėjimas prie paminklo „Už laisvę žuvusiems“ Klaipėdos skulptūrų parke prie paminklo, kuris pastatytas 1925 Lietuvos šaulių sąjungos XX rinktinės iniciatyva ant Klaipėdos kapinėse palaidotų Klaipėdos krašto sukilimo dalyvių kapo;

Iškilminga kryžių, skirtų Prancūzijos karių, mirusių nelaisvėje 1870–1871 m. Prancūzijos ir Vokietijos karo metu, ir Prancūzijos XXI pėsčiųjų šaulių bataliono kariams atminti, atidengimo ceremonija, kurią organizavo Prancūzijos ambasada;

Renginiai vyko visus metus:

Rugpjūčio 1 d. Istorijų opera „Klaipėda“ pristatyta Lindenau elinge, taip pat pristatytas choreografų kuriamų miniatiūrų projektas „Klaipėdos kraštas: vakar, šiandien, rytoj“;

Lietuvos jūrų muziejus 2023 m. rugsėjo 16– 024 m. rugsėjo 9 d. Klaipėdos krašto metų minėjimui dedikavo šaltųjų jūrinių ginklų parodą.

2023 m. spalio 16 d. Seime Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras surengė tarptautinę mokslinę konferenciją „Mažosios Lietuvos ir Klaipėdos krašto lietuvių veikėjai nacių ir sovietų represijų aukos“, skirtą Klaipėdos krašto metams;

Surengta Lietuvos centrinio valstybės archyvo dokumentinė paroda lietuvių ir anglų kalbomis (virtuali ir kilnojama) apie Lietuvos atstovybes Klaipėdoje iki krašto prijungimo 1923 m. ir po atplėšimo 1939 m. ir kt. [Virtualios parodos | \(archyvai.lt\)](#);

2023 m. gegužės 25–27 d. surengta tarptautinė dviejų dienų konferencija Vilniuje ir Klaipėdoje, skirta Klaipėdos krašto prijungimo prie Lietuvos šimtmečiui paminėti „1923 metų Klaipėdos krašto prijungimas prie Lietuvos: jo tarptautinė reikšmė ir ilgalaikis poveikis Europos paribio mikroregionų kontekste“. Konferenciją kartu su Klaipėdos universiteto Baltijos regiono istorijos ir archeologijos institutu surengė Kembridžo universiteto Geopolitikos centras (Jungtinėje Karalystėje) ir Lietuvos istorijos institutas. 1923 metų Klaipėdos krašto prijungimo prie Lietuvos tarptautinei reikšmei ir ilgalaikiam poveikiui analizuoti pasitelkta aukščiausio lygio mokslininkų komanda. Pirmojoje konferencijoje dalyje mokslo institucijų atstovai iš Estijos, Japonijos, Kanados, Jungtinės Karalystės, Kanados, Lenkijos, Lietuvos, Prancūzijos ir Vokietijos pristatė pranešimus apie Klaipėdos klausimą ir sąitus su Europos geopolitine tvarka, susidariusia po Pirmojo pasaulinio karo, bei tarptautinius santykius. Antroji konferencijos dalis į Klaipėdos kraštą pažvelgė panašios istorinės patirties regionų kontekste. Tai – Galicija, Šlėzvigas ir Triestas, Vilniaus kraštas, Suvalkų trikampis ir Aukštutinė Silezija. Pakviesti istorikai iš Danijos, Jungtinės Karalystės, Lenkijos ir Lietuvos. Pranešėjų, plenerinių pranešėjų, moderatorių ir diskutantų vaidmenyje iš viso konferencijoje dalyvavo 22 asmenys.

Filmuotą ir lietuviškai subtitruotą konferencijos medžiagą organizatoriai planuoja paskelbti internete. Konferencija vyko anglų kalba, tikslinė auditorija – akademinė. Subtitravus garsą (originale anglų kalba) lietuviškai, prie konferencijos medžiagos bus suteikta neribota prieiga Lietuvos ir tarptautinei auditorijai.

Daugiau informacijos:

Nuoroda į galutinę konferencijos programą:

<https://briai.ku.lt/lt/renginiai/the-annexation-of-the-klaipedamemel-region-to-lithuania-1923-its-international-significance-and-legacy-in-the-context-of-european-borderland-micro-regions>

Nuoroda į pirmosios konferencijos dalies akimirkas:

<https://www.facebook.com/nacionalinebiblioteka/posts/pfbid0u5vitVTsJ4k1vSKbBhBmHY6bXptSGnkQQzkU2cN1a2vwBUkcGHo6VVVo3n7mXsaw1>

Nuoroda į antrosios konferencijos dalies akimirkas:

<https://www.facebook.com/kubriai/posts/pfbid02hmaBKzy6XMEz962Wm4LxGAfP6KuLnWqjbK7gUVAQ9e1FDKTRc1h5UoBATDZWFm2Ll>

Pranešimas spaudai:

<https://www.ku.lt/lt/naujienos/klaipedos-krašto-metamsskirta-akademine-konferencija-sukviete-istorikus-is-trijuzemynu>,

Informacija įvairiuose portaluose, pvz.:

<https://www.atviraklaipeda.lt/2023/05/24/klaipedos-krastometams-skirta-konferencija-sukviete-istorikus-is-trijuzemynu/>;

<https://ve.lt/renginiai/klaipedos-krašto-metamsskirta-akademine-konferencija-sukviete-istorikus-is-trijuzemynu>

Konferencijos programa Kembridžo universiteto tinklapyje:

<https://www.cfg.polis.cam.ac.uk/events/annexationklaipeda-memel-region-lithuania1923>

Informacija apie konferenciją Lietuvos nacionalinės

Martyno Mažvydo bibliotekos tinklapyje:

<https://www.lnb.lt/renginiai/10012-tarptautine-mokslinekoneferencija-anglu-kalba-1923-m-klaipedos-krastoprijungimas-prie-lietuvos-jo-reiksme-ir-ilgalaikis-poveikiseuropos-paribio-mikroregionu-kontekste>

Surengta mokslinė konferencija, skirta Klaipėdos krašto 100-mečiui paminėti „Tilžės Akto šviesa – vienai didingai Lietuvai“, kurios metu įamžintas Mažosios Lietuvos regiono palikimas Lietuvai fotografijose, jos metu viešinama apie Mažosios ir Didžiosios Lietuvos susivienijimą bei puoselėjama pilietiškumo ir tautiškumo idėja. Projekto metu parengta fotoparoda „Tu davei pradžią“ apie tai, kokią palikimą Mažosios Lietuvos regionas davė Lietuvai. Mokslinėje konferencijoje Pagėgių krašto garbės piliečių: prof. Domo Kauno, dr. Vytauto Juodkazio, Silvos Pocytės skaitomi pranešimai apie Mažosios ir Didžiosios Lietuvos susivienijimą, pilietiškumo ir tautiškumo idėją. Konferenciją užbaigė karinio jūrų laivyno pučiamųjų orkestras. Viešinimas Šilutės, Tauragės regiono radijo laidose, skelbiami reklaminiai pranešimai, informacinių straipsnių publikavimas regioninėje spaudoje, Pagėgių kultūros centro, Pagėgių savivaldybės ir įstaigų socialiniuose tinkluose bei interneto svetainėse.

Edukacija ir tyrimai

Viena iš priemonių, skirtų jaunajai kartai, sukurtas naujas videožaidimas, skirtas 1923-ųjų metų sausio 15-osios įvykiams ir kt. Daugiau informacijos: <https://www.mlimuziejus.lt/lt/virtualus-edukacinis-zaidimas-klaipeda-1923/>;

Sudarytas ir parengtas Algimanto Kasparavičiaus dokumentų rinkinys „Klaipėdos problema Lietuvos užsienio politikoje 1919–1940 m.“ Dokumentų rinkinį išleido Lietuvos istorijos institutas 100 egz. tiražu.

Viešinimas ir leidyba¹

2022-ųjų pabaigoje šalies kino teatrus pasiekė Edmundo Jakilaičio prodiusuotas filmas „Pūga prie Mėmelio. Klaipėdos atvadavimo saga“ – istorinis atkuriamosios dokumentikos filmas su atkurtais vaizdais, įvykiais, herojais iš istoriko prof. Alfonso Eidinto to paties pavadinimo knygos. Tai – įdomiausia istorijos pamoka apie didžiulę reikšmę mūsų valstybės nepriklausomybei, jos ekonomikai ir politikai turėjusiam įvykiui – Klaipėdos krašto prijungimo prie Lietuvos 100-osioms metinėms. Filmo režisierius Andrius Lygnugaris, filmo trukmė 60 min. Nacionalinio filmo originalios filmo medžiagos saugojimo vieta – Lietuvos centrinis valstybės archyvas.

Bendradarbiaujant Klaipėdos universiteto Baltijos regiono istorijos ir archeologijos institutui (BRIAI) bei Mažosios Lietuvos istorijos muziejui (MLIM), istorijos tyrinėtojus ir gerbėjus pradžiugino nauja knyga „1923-ieji. Klaipėdos prijungimas prie Lietuvos: dalyviai ir jų liudijimai“. Knygos sudarytojas Vasilijus Safranovas; parengė Vasilijus Safranovas, Zita Genienė, Vygantas Vareikis, Laima Kuprienė, Silva Pocytė, Vytautas Jokubauskas, Renata Rachmanovaitė. Vykdam

¹ Leidinių prieinamumas:

Jei finansuojamo projekto pobūdis yra spausdintinio leidinio leidyba (t. y., tokiam leidiniui buvo suteiktas ISBN, ISMN, ISSN brūkšninis kodas) išleidęs leidinį, projekto vykdytojas privalomus dokumentų egzempliorius turi perduoti bibliotekoms, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1996 m. lapkričio 22 d. nutarimu Nr. 1389 „Dėl dokumentų privalomųjų egzempliorių skaičiaus ir jų perdavimo bibliotekoms“; Jei leidinys pritaikytas naudojimui elektroninėje erdvėje („on-line“), jis pateikiamas į Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos viešai pasiekiamą elektroninių bibliotekų paslaugų portalą „i-biblioteka“ (www.ibiblioteka.lt), jei minėtas kūrinys pritaikytas asmenims, negalintiems skaityti spausdinto teksto, jis teikiamas ir į Lietuvos audiosensorinės bibliotekos elektroninių leidinių valdymo informacinę sistemą ELVIS (elvislab.lt).

leidybinį projektą Lietuvos centriniame valstybės archyve ieškota dokumentų, leidžiančių pasiekti projekto tikslą. Publikuojamus dokumentus papildė kitose Lietuvos saugyklose, taip pat Jungtinės Karalystės, Lenkijos, Prancūzijos, Šveicarijos, Vokietijos saugyklose, įskaitant virtualius, suskaitmenintus archyvus ir bibliotekas, saugomi šaltiniai. Mokslininkai jiems parengė komentarus, parašė įvadás, leidiniui atrinktos iliustracijos. Išleista knyga 500 egz. tiražu, knyga pristatyta Vilniaus knygų mugėje, viešinama per LRT radiją, Klaipėdos žiniasklaidos priemonėse „Vakarų ekspresas“ ir „Atvira Klaipėda“. Daugiau informacijos: <https://www.ku.lt/lt/naujienos/ku-iniciatyvos-klaipedos-krasto-prijungimo-prie-lietuvos-simtmečiui-nauja-knyga-neskelbti-faktai-ir-liudijimai-apie-1923-iuju-ivykius>. Knygos pristatymas vyko Pilies muziejaus konferencijų salėje, Vilniaus knygų mugėje, taip pat Klaipėdos žiniasklaidos priemonėse „Vakarų ekspresas“ ir „Atvira Klaipėda“.

Pasitinkant 2023-uosius metus – minint Klaipėdos krašto prijungimo prie Lietuvos 100-metį, „Vagos“ leidykla išleido Sauliaus Šaltenio knygą „Akis į akį. Klaipėda 1923“. Naujusias šio autoriaus kūrinys, iš dalies linksma ir ironiška autobiografija, pasakoja apie Lietuvos ir lietuviams gyvybiškai svarbų Klaipėdos krašto prijungimo politinį ir karinį žygdarbį. Knyga – išskirtinė ir netradicinė: tai kinematografinė istorija. Naujas žanras lietuvių literatūroje. Gimė kaip literatūrinis scenarijus filmui „Klaipėda 1923“. Išleista knyga 1500 egz. tiražu. Daugiau informacijos:

Kultūros uostas: <https://kulturosuoostas.lt/2023/01/06/nauja-sauliaus-saltenio-knyga-apie-klaipeda-lietuva-meile-ir-mirti/>

Lietuvos rytas: <https://www.lrytas.lt/kultura/literatura/2023/01/06/news/nauja-sauliaus-saltenio-knyga-apie-klaipeda-lietuva-meile-ir-mirti-25724064>

Delfi: <https://www.delfi.lt/kultura/naujienos/nauja-sauliaus-saltenio-knyga-apie-klaipeda-lietuva-meile-ir-mirti.d?id=92213587>

Facebook: <https://www.facebook.com/filmas1923>

Atvira Klaipėda: <https://www.atviraklaipeda.lt/2023/01/06/sauliaus-saltenio-knyga-apie-klaipeda-lietuva-meile-ir-mirti/>

BNS spaudos centras: <https://sc.bns.lt/view/item/454824>

Klaipėda: <https://www.klaipeda.lt/lt/gyventojams/kultura/aktuali-informacija-naujienos/9716/nauja-sauliaus-saltenio-knyga-apie-klaipeda-lietuva-meile-ir-mirti:3590>

Alkas: <https://alkas.lt/2023/01/06/>

Siekiant kuo įvairiau paminėti Klaipėdos krašto metus, buvo ieškoma naujų, patrauklių formų, tad įgyvendintas projekto – Grafinio romano „Jūros druska ant lūpų“ leidyba ir sklaida – I etapas. Tikslas – menine kalba papasakoti vieną sėkmingiausių naujai susikūrusios valstybės karinių operacijų, pabrėžiant šaulių, savanorių herojiškumą, vietos gyventojų likimus. Iliustracijas pieštuku leidiniui kurti buvo pakviestas nacionaliniu ir tarptautiniu mastu puikiai vertinamas grafikas ir skulptorius Mindaugas Lukošaitis, gavęs šiam projektui kultūros ir meno kūrėjams skirtą Klaipėdos miesto savivaldybės stipendiją. Tekstą leidiniui sukūrė poetas, dramaturgas, Klaipėdos kultūros magistras Gintaras Grajauskas. Leidinio autorius istorijos klausimais konsultavo muziejaus specialistai, Klaipėdos universiteto docentas dr. Vytautas Jokubauskas. Parengtas romano tekstas, sukurtas leidinio dizainas, atliktas maketavimas. Viešinimas suplanuotas įgyvendinus visą projektą.

Įgyvendintas leidybos projektas „1923-ieji amžininkų akimis“, kurį sudarė 1923 m. įvykių dalyvių ir liudininkų atsiminimų publikacijos.

Išplėtotas Klaipėdos krašto metų vizualinis identitetas: <https://guide.taktika.studio/klaipeda100>.

Išleistas pašto ženklas, skirtas Klaipėdos krašto prijungimo prie Lietuvos šimtmečiui: [Klaipėdos krašto prijungimo 100-mečio atminimui išleistas pašto ženklas - LRT](#).

Viešinta informacija apie Klaipėdos krašto metų minėjimo renginius per Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos kanalus, taip pat interneto svetainėje www.lrt.lt ir kt.

Renginiai buvo viešinami ir kituose informaciniuose portaluose „Vakarų ekspresas“ ir „Atvira Klaipėda“, taip pat klaipeda.lt, kulturosustas.lt visus metus savo auditorijai skleidė žinią apie krašto praeitį, ypatumus.

VšĮ „Vakarų ekspreso projektai“ įgyvendino projektą, skatinantį krašto pažinimą, organizavo moksleivių kūrybinio rašymo laboratoriją.

VšĮ „Klaipėda atvirai“ visuomenei pristatė projektą „Istorinės Klaipėdos pėdos“, kurio metu buvo sukurti 36 dinamiški miesto ir regiono istorijos virsmą pristatantys vaizdo siužetai. [Atvira Klaipėda | Sugrįžta „Istorinės Klaipėdos pėdos“ - Atvira Klaipėda \(atviraklaipeda.lt\)](http://AtviraKlaipeda.lt);

Kultūros ministerijos užsakymu sukurta ir rodyta Klaipėdos krašto metams skirta video užsklanda, per LRT transliuota 2023 m. sausio–vasario mėnesiais. Taip pat LRT televizijos eteryje 2023-01-14 transliuotas „Švyturio“ arenoje vykęs koncertas „Mūsų vienas vardas – Lietuva“, skirtas Klaipėdos krašto metams paminėti.

Renginiai skirti Klaipėdos krašto metams buvo viešinami lauko reklamose, stenduose. 2023 m. Clear Channel lauko stenduose viešinta 15 renginių (211 plakatų). Klaipėdos krašto prijungimo prie Lietuvos 100-mečio renginiai 2023-01-05 – 2023-01-15 (kiekis 50 vnt.) viešinti didžiuosiuose lauko stenduose, reklaminių skydelių portaluose www.ve.lt, „Facebook“ ir kt.

Apibendrinimas. Finansavimas

Lietuvos Respublikos kultūros ministerija 2022 – 2023 metais skyrė dalinį finansavimą iš viso 10 projektų. Bendra skirta dalinio finansavimo suma – 114 400 eurų:

Surengtas iškilmingas minėjimas, skirtas Klaipėdos krašto prijungimo prie Lietuvos šimtmečiui, Klaipėdoje prie paminklo „Už laisvę žuvusiems“ ir Klaipėdos dramos teatre. I etapui, parengiamiesiems darbams skirtas 20 000 eurų dalinis finansavimas;

Parengta ir eksponuota paroda „1923 m. Klaipėda ir Lietuva: istorija, politika, diplomatija. I etapui skirtas 10 000 eurų dalinis finansavimas;

Parengta ir išleistas leidinys „1923-ieji. Klaipėdos prijungimas prie Lietuvos: dalyviai ir jų liudijimai“. Klaipėdos operacijos dalyvių sąrašo sudarymui ir egodokumentinių liudijimų apie Klaipėdos operaciją publikacijai skirtas 6 000 eurų dalinis finansavimas;

Parengta ir išleista knyga „Klaipėda, 1923“, skirtas 9 300 eurų dalinis finansavimas;

Parengta ir įgyvendinta grafinio romano „Jūros druska ant lūpų“ leidyba ir sklaida. I etapui skirtas 6500 eurų dalinis finansavimas;

Paženklintas istorinis pastatas Šilutėje, kuriame buvo pasirašyta Klaipėdos krašto Seimo deklaracija, skirtas 9000 eurų dalinis finansavimas;

Renginių ciklas „Susipažinkime – mes iš etnografinio Mažosios Lietuvos regiono“, skirtas 3 000 eurų dalinis finansavimas;

Parodos II-as etapas „1923 m. Klaipėda ir Lietuva: istorija, politika, diplomatija“, skirtas 5 500 eurų dalinis finansavimas;

Iškilmingas renginys, skirtas Klaipėdos krašto prijungimo prie Lietuvos šimtmečiui bei etnografinio Mažosios Lietuvos regiono heraldikos kūrybinė studija, skirtas 10 000 eurų dalinis finansavimas;

Tarptautinė konferencija „1923 metų Klaipėdos krašto prijungimas prie Lietuvos: jo tarptautinė reikšmė ir ilgalaikis poveikis Europos paribio mikroregionų kontekste“, skirtas 5 500 eurų dalinis finansavimas;

Mokslinė konferencija, skirta Klaipėdos krašto 100-mečiui paminėti „Tilžės Akto šviesa – vienai didingai Lietuvai“, skirtas 2 000 eurų dalinis finansavimas;

Renginių ciklas „Susipažinkime – mes iš etnografinio Mažosios Lietuvos regiono“ (II dalis)“, skirtas 2 600 eurų dalinis finansavimas;

Video užsklandos sukūrimui, kuris buvo rodytas LRT televizijos programose, buvo skirta 2000 eurų.

2023 metais LKT programoje *ATMINTIES ĮPRASMINIMAS IR PILIETINIS UGDYMAS Valstybinės reikšmės renginiai buvo numatytas* prioritetas Klaipėdos krašto metų paskelbimo renginių įgyvendinimui, skirta – 30 000 eurų.

Klaipėdos miesto savivaldybė skyrė apie 244 379 Eur. Preliminari suma skirta viešinimui 9000 Eur. Iš viso Klaipėdos krašto metų progai mieste Klaipėdos miesto savivaldybė, jos įstaigos ir partneriai per 2023 m. įgyvendino 48 projektus.

Klaipėdos miesto savivaldybė 2023 m. skyrė finansavimą ir tęstinams projektams:

„Mažosios Lietuvos kultūros politikos ir visuomenės veikėjų Erdmono Simokaičio ir Jokūbo Stikloriaus atminimo įamžinimas „Didvyriai gyvi“;

„1923-ųjų metų Klaipėdos krašto prijungimo prie Lietuvos sukilimo karinio vado Jono Polovinsko - Budrio ir kunigo Viliaus Gaigalaičio įamžinimas“;

Tarptautinė konferencija „1923 metų Klaipėdos krašto prijungimas prie Lietuvos: jo tarptautinė reikšmė ir ilgalaikis poveikis Europos paribio mikroregionų kontekste.